

**ENGELLİLERDE BEDEN
EĞİTİMİ VE SPOR**
**PHYSICAL EDUCATION AND
SPORTS IN DISABILITIES**

SB5

KADIN TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL SPORCULARININ TANIMLAYICI DEĞERLERİ İLE YAŞAM KALİTESİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Asuman SALTAN, Emel ARIK

Yalova Üniversitesi Termal MYO, Yalova

GİRİŞ ve AMAÇ: TS basketbol sporu engelli bireylerin sosyal katılımlarının artırılması amacıyla da kullanılmaktadır. Özellikle ülkemizde engelli bireylerin topluma kazandırılması önem taşımaktadır. Bununla birlikte engelli bireyin kadın olması daha da büyük önem taşımaktadır. Kadın sporcuların performanslarını iyi değerlendirmek ve geliştirmek için etkili olan faktörlerin antrenörler ve sporcularla çalışan sağlık profesyonelleri tarafından bilinmesi gerekmektedir. Hangi parametrelerin etkili olabileceği konusunda yapılan çalışmalar bu nedenle değerlidir. Profesyoneller bu sayede odaklanılması gereken faktörlerin farkında olarak zaman kaybetmeden çözüme ulaşabilirler. Bu çalışmanın amacı kadın tekerlekli sandalye basketbol sporcularının tanımlayıcı değerlerinin belirlenmesi ve bu değerlerin yaşam kalitesi ile olan ilişki durumlarının incelenmesidir.

GEREÇ ve YÖNTEM: Türkiye Kadınlar TSB şampiyonası (2015) ve U25 Kadın Milli Takım Kampı (2016) katılan bireyler değerlendirildi. Bunun yanında 2015-2016 sezonunda Süper lig' de yer alan tüm kadın sporculara yer verildi. Sporcuların demografik bilgileri, klasifikasyon puanları, spor yapma süreleri sorgulandıktan sonra Sağlıkla ilgili Yaşam Kalitelerini (SYK) değerlendirmek amacı ile Nottingham Sağlık Profili kullanıldı.

SONUÇ: Çalışmamızda yaş ortalaması 25.75 ± 7.17 , Vücut Kütle İndeksi (VKİ) ortalaması ise 29.14 ± 3.35 olan 36 kadın tekerlekli sandalye basketbol sporcusuna ulaşıldı. Sporcuların %22.2' si evli, %77.8' i ise bekar. Çalışmaya katılan sporcuların tanı oranları ise Spinal Kord Yaralanması %22.2; Polio Sekeli %11.1; Spina Bifida 33.3; Doğumsal Anomali %11.1; Ampute %13.9; Serebral Paralizi %5.6; Akut Dissemine Ensefalomyelit %2.8 dir. Sporcuların sağlıkla ilgili yaşam kalitesi toplam değeri ve alt birimleri ile yaş, VKİ, spor yapma süresi, klasifikasyon puanları arasında ki ilişki incelendi. Yaş ile ağrı ve spor yapma süresi arasında pozitif yönde ilişki bulundu (sırasıyla $r=0.474$, $p=0.003$; $r=0.648$, $p=0.000$). VKİ ile uyku durumu, spor yapma süresi ile emasyonel reaksiyonlar ve klasifikasyon puanları ile fiziksel aktivite alt skalaları arasında ilişki bulundu (sırasıyla, $r=0.345$, $p=0.039$; $r=-0.338$, $P=0.044$; $r=-0.733$, $p=0.000$).

TARTIŞMA: Sonuç olarak kadın tekerlekli sandalye basketbol sporcularının yaş ile birlikte ağrı şikayetlerinde de artış olduğu, VKİ artışı ile birlikte uyku durumlarının olumsuz etkilendiği bulunmuştur. Spor yapma süresi arttıkça sporcularda emasyonel reaksiyonlarda azalma görülmüştür. Bu nedenle kadın tekerlekli sandalye basketbol sporcuları ile birlikte çalışan antrenör, araştırmacı ve sağlık profesyonellerinin sporcunun yaş, ağrı ve VKİ değerlendirmelerine önem vermeleri gerektiğini düşünmekteyiz.

IN THE STRUGGLE OF DISABLED PEOPLE WITH POVERTY THE ENTREPRENEURSHIP AND OBSTACLES TO THE ENTREPRENEURSHIP

¹Murat ELİÖZ, ²Ahmet Zeki DEMİR, ³Mehmet ÇEBİ, ⁴Ekrem AKBUGA

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivil Havacılık Ulaştırma İşletmeciliği, Samsun

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Samsun

⁴Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Samsun

ABSTRACT: One of the biggest problems facing disabled people is poverty. Poverty in the disabled is a bigger and more difficult problem to overcome due to the social barriers faced by disabled people, their special condition, and the state policies which are applied. In terms of poverty reduction strategies it looks like the public administration has been stuck between the implementation of the passive strategy of continuing the social support system that looks like designed to cause more isolation of the disability from the society and the implementation of the active strategy that allows disabled to participate in social and economic life by allowing them to take shares from the prosperity and enables disabled people to become active members of society. On the one hand, certain supports are provided to ensure that the disabled do not suffer poverty until community inclusion is achieved, and on the other hand, the economic and community involvement of disabled people is desired. The strategy of participating to economic life does not seem to be workable because participation of disabled in economic life is perceived as making them work in a business and on this point; there are a lot of practical and physiological barriers in the field. In order to make this strategy workable, it is necessary to provide regulations and incentives that enable the disabled to set up their own private businesses. But this is not as easy to implement as it is told. Entrepreneurs face many obstacles and the situation is more challenging for entrepreneurs with disabilities. This study presents suggestions on what the physical barriers that disabled people in Turkey can face in entrepreneurship and how interested parties can overcome these barriers. When appropriate strategies for entrepreneurship are laid down and when necessary trainings and support are given, it is thought that people with disabilities will be able to get rid of poverty, one of their biggest problems, by increasing community involvement and taking more proportion from economic prosperity.

Keywords: disabled, entrepreneur, poverty

SB39

ENGELLİ DOSTU İLLER SIRALAMASI ÇALIŞMASI

¹Murat ELİÖZ, ²Ahmet Zeki DEMİR

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivil Havacılık Ulaştırma İşletmeciliği, Samsun

ÖZET: Bu çalışma ile merkezi ve yerel yöneticilerin engelliler için toplumsal katılımı artırıcı yönde oluşturdukları politikaların ve yaptıkları uygulamaların sağlık, ekonomi, eğitim ve yaşam kalitesi gibi engelliler için kritik öneme sahip alanlarda nasıl bir etki yaptığının tespiti için Engelli Dostu İller Sıralaması oluşturulmaya çalışılmıştır. Engellilerin toplumsal hayata katılımlarını sağlamada sağlık, ekonomi, eğitim ve yaşam kalitesi temel kategoriler olarak belirlenmiştir. Sağlık kategorisinde toplam 10, Ekonomi kategorisinde 4, Eğitim kategorisinde 5 ve Yaşam Kalitesi kategorisinde 11 olmak üzere toplamda 30 gösterge kullanılarak Türkiye'deki tüm illerin bu kategorilerdeki puanları hesaplanmıştır. 4 ana kategorinin puanlamasında her bir kategori eşit ağırlıkla değerlendirilmiş (100/4) ve her biri 25 puan üzerinden hesaplanmıştır. Ana kategorilerdeki göstergelere ait veriler standardize edilirken min-max yönetimi kullanılmıştır. Göstergelerde ağırlıklar engelliler ile direk alakaları olmaları durumuna göre belirlenmeye çalışılmıştır. Buna göre: Sağlıkta 2, Ekonomide 2, Eğitimde 1 ve Yaşam Kalitesinde 3 gösterge engelliler ile direk alakaları yüzünden daha fazla ağırlıkla değerlendirilmiştir.

Diğer göstergeler ise engelli ve aileleri ile daha dolaylı alakalarından dolayı daha düşük ağırlıkla hesaplanmıştır. Çalışmada verilerin aynı yıl için temin edilmesinde yaşanan zorluklar sebebi ile ve en doğru sonuca ulaşabilmek için belli veriler ile ilgili uyarlamalar yapılmak zorunda kalmıştır. Öncelikle, baz yıl olarak veri temininde en çok zorluk çekilen ve engellilerin yoksullukla mücadelesinde en önemli göstergelerden olan istihdam sayılarının en güncel halinin bulunduğu 2014 yılı seçilmiştir (İŞKUR, 2014) (11). İllerdeki yaşayan engelli sayılarının en güncel hali 2012 yılında olduğundan (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı, 2013) 2012 yılında engellilerin illerin toplam nüfusuna oranı hesaplanarak bu oran illerin 2014 nüfusuna uyarlanmış ve çalışmanın baz yılı olan 2014 verisi ile eşleşme sağlanmıştır. Tüm bu 4 ana kategoride TÜİK (2015) tarafından gerçekleştirilen İllerde Yaşam Endeksi çalışmasından da yararlanılmıştır.

Türkiye'de il nüfusuna göre en çok engelli barındıran Tunceli ili Engelli dostu İller Sıralamasında kendisine 81 il arasından 60. Sırada yer bulabilmiştir. Bu şekilde en yoğun 10 il dikkate alındığında en iyi durumda olanın Erzincan olduğu ve onun da ancak kendisine 30. Sıradan yer bulabildiği görülmektedir. Sonuç olarak illerin engelli nüfus yoğunluğu oranları ile engelli dostu yapıları arasında negatif bir ilişki görülmektedir. Yerel yönetimlerini şehirlerin engelli dostu hale getirilmesi konusunda projeler yapmasının bu konuda eksikliklerin ortaya çıkarılması ve giderilmesi konusunda faydalı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Engelli, yaşam kalitesi, şehirler

ENGELLİLERE GÖRE YAŞANABİLİR COĞRAFİ BÖLGELER

1Mehmet CEBİ, 1Murat ELIOZ , 2Ahmet Zeki DEMİR, 1Ekrem AKBUĞA

1Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Samsun

2Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, Samsun

Bu çalışmanın amacı, Türkiye'deki engelli oranları ve buna bağlı olarak hangi coğrafi bölgenin engelli insanların yaşaması için uygun şartlara sahip olduğunun belirlenmesidir. Engellilerin toplumsal hayata katılımlarını sağlamada temel 4 ana kategori olarak sağlık, ekonomi, eğitim ve yaşam kalitesi belirlenmiştir. Sağlık kategorisinde toplam 10, Ekonomi kategorisinde 4, Eğitim kategorisinde 5 ve Yaşam Kalitesi kategorisinde 11 olmak üzere toplamda 30 gösterge kullanılarak Türkiye'deki tüm illerin bu kategorilerdeki puanları hesaplanmıştır. 4 ana kategorinin puanlamasında her bir kategori eşit ağırlıkla değerlendirilmiş (100/4) ve her biri 25 puan üzerinden hesaplanmıştır. Ana kategorilerdeki göstergelere ait veriler standardize edilirken min-max yönetimi kullanılmıştır. Göstergelerde ağırlıklar engelliler ile direk alakaları olmaları durumuna göre belirlenmeye çalışılmıştır.

Buna göre: Sağlıkta 2, Ekonomide 2, Eğitimde 1 ve Yaşam Kalitesinde 3 gösterge engelliler ile direk alakaları yüzünden daha fazla ağırlıkla değerlendirilmiştir. Diğer göstergeler ise engelli ve aileleri ile daha dolaylı alakalarından dolayı daha düşük ağırlıkla hesaplanmıştır. Tüm bu 4 ana kategoride TÜİK (2015) tarafından gerçekleştirilen İllerde Yaşam Endeksi çalışmasından da yararlanılmıştır. Ayrıca her bir göstergenin çalışma için ağırlığı farklı olduğundan TÜİK çalışmasından elde edilen verilerin çalışmadaki ağırlıkları toplamda daha düşük olmuştur. Coğrafi bölgelere göre sınıflandırmaları durumunda en engelli dostu ve en az engelli yoğunluğu olan bölgenin Marmara bölgesi olduğu görülmüştür. En düşük puanlı bölgeler ise Doğu ve Güneydoğu Bölgesidir. Türkiye'de engelli yoğunluğun en çok olduğu bölgeler ise Karadeniz ve İç Anadolu Bölgeleridir. Sonuç olarak, engelli nüfusunun yoğun olduğu bölgelerde daha sonrada tüm bölgeler ve şehirleri engelli dostu hale getirmek amacı ile çalışmalar yapıp kriterler belirlenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Engelli, Coğrafya

SB91

**TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL VE PLAJ VOLEYBOLU SPORCULARININ
OMUZ FLEKSİYON VE EKSTANSİYON İZOKİNETİK KAS KUVVETLERİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI: PİLOT ÇALIŞMA**

²Tuğba KOCAHAN, ¹Bihter AKINOĞLU, ¹Çağlar SOYLU, ¹Tuğba BİRBEN, ¹Necmiye Ün YILDIRIM

¹Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Etlik Doğu Kampüsü, Ankara

²Gençlik ve Spor Bakanlığı, Spor Genel Müdürlüğü, Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı, Eryaman, Ankara

GİRİŞ: Tekerlekli Sandalye (TS) basketbolu paralimpik sporlar içerisinde en popüler olanıdır. Bu spor patlayıcı güç ve hız gerektiren, orta seviyede yüksek yoğunluk içeren aktivitelerden oluşur. Plaj voleybolu ise kum üzerinde oynanan ve 2 kişilik takımların mücadele ettiği olimpik bir spordur. Her iki spor branşında da başarılı bir atış üst ekstremiteler kaslarının özellikle omuz kompleksi kaslarının aktif ve koordineli olarak kullanımını gerektirir. Kuvvetli ve dengeli omuz fleksiyon ve ekstansiyon kas kuvveti her iki sporcuda sportif performansın artırılmasının yansıması TS basketbol sporcularında maç boyunca yorulmadan daha fazla TS kullanımını sağlayacaktır.

AMAÇ: TS basketbol ve plaj voleybolu sporcularının omuz fleksiyon/ekstansiyon izokinetik kas kuvvetlerini karşılaştırmaktır.

GEREÇ ve YÖNTEM: Çalışma, ortalama yaşları 33.40±11.23, klasifikasyon puanları 3,5-4 arasında olan 5 erkek TS basketbol sporcusu ile ortalama yaşları 24.80±2.94 olan 5 erkek plaj voleybolu sporcusu ile gerçekleştirildi. İzokinetik değerlendirme 30-120° fleksiyon ve ekstansiyon açılarında konsantrik-konsantrik olarak 5 tekrarlı 60°/sn. hızla ve 15 tekrarlı 240°/sn. hızla maksimal omuz fleksiyon ve ekstansiyon hareketleri bilateral yapıldı.

BULGULAR: Gruplar arasında yaş, kilo, boy ve VKİ bakımından fark bulunmadı ($p>0,05$) (Tablo.1). Omuz fleksiyon peak tork değeri açısından her iki hız ve tarafta gruplar arasında anlamlı bir fark bulunmazken omuz ekstansiyon peak tork değeri her iki açısal hızda dominant tarafta plaj voleybol sporcularında daha yüksek bulundu ($p<0,05$). Omuz fleksiyon/ekstansiyon peak tork oranı her iki açısal hızda da gruplar arasında fark bulunmadı. Kas kuvvet dengesi açısından gruplar incelendiğinde; her iki açısal hızda bu oran her iki tarafta omuz fleksörleri aleyhinde bulundu (Tablo.2). Her iki spor branşında sağ-sol taraf arasında bir asimetri olmadığı belirlendi (Tablo.3). Sporcuların peak torku çıkardıkları açı değerleri ve tekrar sayısı incelendiğinde 60°/sn. hızda dominant tarafta 240°/sn. hızda non-dominant tarafta plaj voleybolu sporcularının TS basketbol sporcularına göre anlamlı derecede yüksek açıda omuz ekstansiyon peak torku çıkardığı belirlendi (Tablo.4).

SONUÇ: Her iki grupta omuz fleksörlerinin ekstansörlere göre daha zayıf olduğu tespit edilerek fleksör/ekstansör kas kuvvetleri oranlarında kuvvet dengesizliği olduğu görülmüştür. Bu sporculara omuz fleksör ve ekstansör kaslarında kuvvet dengesizliğinin olması sporcuların yaralanma olasılığını arttıracaklarını düşünmekteyiz. Aynı zamanda çalışmamızda plaj voleybolu sporcularında daha yüksek açıda ekstansiyon peak torku çıkardığı bulundu. Bunun TS basketbol sporcularının yüksek açılarda üst ekstremiteler kullanımı sırasında stabilizasyon sağlamada zorlanmalarından ve TS kullanımının daha düşük açılarda omuz fleksiyon ve ekstansiyon hareketi gerektirmesinden kaynaklandığını düşünmekteyiz. Sonuç olarak TS basketbol ve plaj voleybolu sporcularında antrenman ve egzersiz programlarında omuz fleksörleri aleyhinde olan kas kuvvet dengesizliğinin göz önünde bulundurulması gerektiği çalışmamızla gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Tekerlekli sandalye basketbol, plaj voleybolu, izokinetik, kas kuvveti

Tablo1. Sporcuların Demografik Özellikleri

	TS BASKETBOL (N=5) X±SD	BEACH VOLEYBOL (N=5) X±SD	P*
Yaş (yıl)	33,40±11,23	24,80±2,94	0,458
Kilo (kg)	83,80±13,29	86,60±11,61	0,094
Boy (m)	1,85±0,05	1,91±0,04	0,463
VKİ (kg/m²)	24,33±2,63	23,55±2,65	0,602

VKİ: Vücut Kütle İndeksi

Tablo 2. Sporcularının Omuz Fleksiyon/Ekstansiyon Peak Tork Oranı ve Peak Tork Değerlerinin Karşılaştırılması

*p<0,05 * Mann-Whitney U Testi

Tablo 3. Sporcularının Omuz Fleksiyon ve Ekstansiyon Kas Kuvveti Dominant-

	TS BASKETBOL (N=5) X±SD	BEACH VOLEYBOL (N=5) X±SD	P*	Z
60° /Sn' De Dominant Taraf PT Fleksiyon	73,86±25,56	93,50±20,77	0,172	-1,366
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon	73,30±23,04	97,24±19,01	0,117	-1,567
60° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon	114,54±24,61	144,62±10,57	0,047*	-1,984
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon	114,30±36,51	132,90±10,95	0,347	-0,940
240° /Sn' De Dominant Taraf PT Fleksiyon	59,38±20,32	96,42±31,06	0,076	-1,776
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon	66,34±22,60	88,64±26,01	0,117	-1,567
240° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon	96,32±21,73	135,2±23,18	0,047*	-1,984
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon	97,08±29,29	124,72±15,29	0,175	-1,358
60° /Sn' De Dominant Taraf Fleksiyon/Ekstansiyon Oranı	64,02±13,06	64,26±10,55	0,600	-0,524
60° /Sn' De Non-Dominant Taraf Fleksiyon/Ekstansiyon Oranı	64,42±7,28	72,72±9,39	0,175	-1,358
240° /Sn' De Dominant Taraf Fleksiyon/Ekstansiyon Oranı	60,50±9,02	69,74±15,28	0,347	-0,940
240° /Sn' De Non-Dominant Taraf Fleksiyon/Ekstansiyon Oranı	69,08±15,79	70,24±15,99	0,754	-0,313

Nondominant Taraf Farkı Yüzdelerinin Karşılaştırılması

	TS BASKETBOL (N=5) X±SD	BEACH VOLEYBOL (N=5) X±SD
60° /Sn' De Fleksiyon Dominant-Non-Dominant Taraf Farkı	100,32±8,19	96,22±12,05
60° /Sn' De Ekstansiyon Dominant-Non-Dominant Taraf Farkı	104,10±22,77	108,84±5,52
240° /Sn' De Fleksiyon Dominant-Non-Dominant Taraf Farkı	91,72±20,88	107,34±7,32
240° /Sn' De Ekstansiyon Dominant-Non-Dominant Taraf Farkı	102,02±15,55	108,36±14,81

Tablo 4. Sporcularının Omuz Fleksiyon/Ekstansiyon Peak Torkun Ortaya Çıkarıldığı Tekrar Sayısı ve Açı Değerlerinin Karşılaştırılması

	TS BASKETBOL (N=5) X±SD	BEACH VOLEYBOL (N=5) X±SD	P*	Z
60° /Sn' De PT Fleksiyon Açısı	71,4±24,52	89,6±25,5	0,295	-1,048
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon Açısı	58,80±9,01	55,6±19,38	0,600	-0,524
60° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon Açısı	80±8,18	94,60±9,78	0,028*	-2,200
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon Açısı	85,6±10,47	94,40±9,63	0,209	-1,257
240° /Sn' De Dominant Taraf PT Fleksiyon Açısı	62,20±24,48	71,80±7,56	0,834	-0,210
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon Açısı	75,60±37,84	73±6,63	1,00	0,000
240° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon Açısı	79,80±9,65	88,4±2,88	0,048*	-1,987
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon Açısı	76,20±7,66	84±4,52	0,060	-2,402
60° /Sn' De PT Fleksiyon Tekrar	3±1,22	3,2±1,64	0,910	-0,113
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon Tekrar	2,20±1,30	1,8±0,83	0,661	-0,438
60° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon Tekrar	3,80±3,34	3,4±1,51	0,831	-0,231
60° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon Tekrar	4,80±1,92	3,60±1,14	0,329	-0,976

240° /Sn' De Dominant Taraf PT Fleksiyon Tekrar	7±4,84	6±4,12	0,916	-0,106
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Fleksiyon Tekrar	4,40±3,84	8,8±4,76	0,172	-1,366
240° /Sn' De Dominant Taraf PT Ekstansiyon Tekrar	5,40±4,03	7±4,3	0,346	-0,943
240° /Sn' De Non-dominant Taraf PT Ekstansiyon Tekrar	6±3	8,6±4,21	0,207	-1,261

*p<0,05 * Mann-Whitney U Testi

SB100

THE IMPORTANCE OF HIPPO THERAPY ON TREATMENT OF DISABLED INDIVIDUALS AND THEIR SPORT ACTIVITIES

¹Kemal YILMAZ, ²Dilek YILMAZ, ¹Gülşen GONCAGÜL

¹Uludag University Mennan Pasinli Vocational Schools, Bursa, Turkey

²Uludag University Faculty Of Health Sciences, Department Of Nursing, Bursa, Turkey

"Hippotherapy", which is popular in recent years, also called "Horse Supported Therapy", is a technique for specific therapeutic purposes that helps the disabled people to develop their perception and physical functions by making all body muscles work. Hippotherapy uses horse as a basic dynamically to improve bodily mobility and strengthen joints. The three-dimensional dynamic and rhythmic movements of the horse regulate individual's nervous system and provide stimulation of many systems. Thus, it is possible to transmit sensory stimuli in muscle, tendon, skin and joint receptors.

The movement of the nervous system on this side allows the person to use his / her language better, and automatically improves planning and mobility. This development allows the nervous system to work more efficiently and regularly. Thus, the person responds with enthusiasm to this delightful education, which is remote from the clinical environment, controlled and naturally developing. The hippotherapy method, which has been widely used in the treatment and sports activities of disabled people in the world, has started to be used as an alternative treatment especially in the treatment of neurological and musculoskeletal disorders. It is also used as a supportive psychological treatment method by increasing the interaction between animal and human with therapeutic effect of natural environment. In the related studies, hippotherapy has been reported to support the relaxation of patients with normal cerebral palsy, to develop in coarse motor functions, to improve postural control, and as a useful adjunct in providing additional motor gains.

There are also studies in the literature evaluating the efficacy of hippotherapy on individuals with spinal cord injury. As a result of these studies; It has been determined that individuals with spinal cord injuries have decreased spasticity status after hippotherapy and that at the same time persons have positive short-term improvements in mental well-being. In general, hippotherapy is given to the individuals in the experimental group as 30-45 minutes of training once a week for 10 weeks. As a result of trainings; It was found that the development rates of sleeping-rolling, crawling-on-knee standing, standing, coarse motor functions were higher in the hippotherapy group compared to the control group, and significant increase in walking speed and cadence functions were found. On the other hand, studies have shown that hippotherapy in individuals with Multiple Sclerosis (MS) has positive results and increases quality of life on individuals' balances. In addition, it was reported that in children with functional scoliosis, the degree of scoliotic curvature of the radiograph was improved by about 170 between 1 and 3 years after the application of hippotherapy.

Apart from these, it was also supported with evidence-based studies that hippotherapy provides positive results to sustain extremity strength, balance and prevent falls in elderly people, in the treatment of chronic pain and in the development of mental health. In this compilation we conducted, the aim is to share and show the healing effects of hippotherapy in disabled people's treatment and sports activities under the light of studies conducted in national and international area.

SPOR YAPAN VE YAPMAYAN AMPUTELERDE NORMAL YAŞAMA YENİDEN KATILIM DÜZEYİNİN VE YAŞAM KALİTESİNİN İNCELENMESİ

¹Senem DEMİRDEL, ²Ertuğrul DEMİRDEL, ³Kezban BAYRAMLAR

¹Hacettepe Üniversitesi, Ankara

²Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Ankara

³Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Gaziantep

GİRİŞ: Uzuv kaybı psikolojik ve fiziksel durum, psikososyal fonksiyon, mobilite ve sosyal yaşam açısından olumsuz etkileri olan bir durumdur. Genel olarak spora katılım, fiziksel uygunluk açısından önemlidir ve sağlıklı yaşam tarzının temel unsuru olarak kabul edilmektedir. Fiziksel aktivite engelli kişilerin psikolojisini olumlu yönde etkiler ve sosyalleşmesi açısından iyi bir katkı sağlar. Spora katılım ve aktif yaşam tarzı amputeler açısından psikolojik iyi hal, kendine güven, özsaygı ve başa çıkma açısından önemlidir. Anksiyete, depresyon, sosyal izolasyon gibi problemler sosyal ve rekreasyonel aktivitelere katılımı aşılabılır. Ayrıca spor, kişilerin motor becerilerini de artırarak özürle başa çıkmayı kolaylaştırır. Normal yaşama yeniden katılım, ev ve çevresindeki aktivitelere, sosyal çevreye, ve üretici aktivitelere dahil olmayı içerir. Amputasyonu bulunan bireylerde sporun normal yaşama katılım düzeyine etkisini inceleyen bir çalışmaya rastlanmamıştır.

AMAÇ: Bu çalışmanın amacı spor yapan ve yapmayan amputelerin normal yaşama yeniden katılım düzeyi, yaşam kalitesi ve psikososyal uyum düzeyi açısından incelenerek sporun bu parametrelere olan etkisini belirlemektir.

METOT: Çalışmaya uzuv kaybı bulunan 31 kişi dahil edildi. Katılımcılar düzenli spor yapanlar ve düzenli spor yapmayanlar olarak iki gruba ayrıldı. Normal yaşama yeniden katılım düzeyi 'Normal yaşama yeniden katılım endeksi' (Reintegration to Normal Living Index, RNLI) ile değerlendirildi. Yaşam kalitesini değerlendirmek için kısa form 36 (Short Form 36, SF-36) kullanıldı. Psikososyal uyum ve aktivite kısıtlamasını incelemek için Trinity Amputasyon ve Protez Deneyim Ölçeği (Trinity Amputation and Prosthesis Experience Scale- TAPES) Psikososyal uyum alt bölümü ve Aktivite Kısıtlaması alt bölümleri kullanıldı. Her iki grupta sonuçların karşılaştırılması için Mann-Whitney U Testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p<0.05$ olarak kabul edildi.

SONUÇ: Düzenli spor yapan 14 kişi, düzenli spor yapmayan 17 kişi bulunmaktaydı. Spor yapan grubun yaş ortalaması 30.5 ± 8.1 , yapmayan grubun yaş ortalaması 32.8 ± 5.8 idi. Spor yapan grup ampute futbol veya tekerlekli sandalye basketbol takımlarındaki oyuncularından oluşuyordu. Spor yapanların ve yapmayanların RNLI skorları arasında anlamlı fark bulundu (sırasıyla 49 ± 4.6 , 37.4 ± 6.5 , $p<0.05$). Kısa form 36 fiziksel komponent skorları arasındaki fark da anlamlıydı (49 ± 8.5 , 35.6 ± 7.1 , $p<0.05$) TAPES Psikososyal uyum alt bölümü skorları arasında anlamlı fark bulunmuştur (sırasıyla 55.2 ± 11.3 , 44.1 ± 8.8 , $p<0.05$). Spor yapmayanların aktivite kısıtlaması skorları spor yapanlara göre daha yüksek bulundu (spor yapmayanlarda 12.12 ± 6.3 , spor yapanlarda 6 ± 3.7 , $p<0.05$).

TARTIŞMA: Spor yapan amputelerin yapmayanlara göre normal yaşama katılım düzeyleri, yaşam kalitesi, psikososyal uyum düzeyi daha iyi bulunurken aktivite kısıtlaması daha az bulunmuştur. Amputelerde rehabilitasyonun uzun dönemdeki hedefi hastanın yaşam kalitesini artırmak, fonksiyonel limitasyonu ve yetersizliği azaltmak suretiyle amputenin eski sosyal yaşantısına, işine dönmesini sağlamaktır. Çalışmamızın sonucunda normal yaşama integrasyon açısından sporun olumlu etkileri görülmüştür. Spora katılım, ampute bireylerin sosyal bağlantılarını artırmaktadır. Daha önce yapılan çalışmalarla uyumlu olarak bizim çalışmamızın sonucunda da spora düzenli katılan amputelerin yaşam kalitesi katılmayanlara göre daha iyi bulunmuştur. Spor yapanların arkadaş sayısındaki artış, özür sahibi bireylerle ilişkilerin artması, bireylerin kognitif ve fiziksel limitasyonları aşmasını kolaylaştırarak psikososyal durumun daha iyi olmasına yol açmış olabilir.

Amputasyonu bulunan bireylerin protez rehabilitasyonu tamamlanmasının ardından uygun bir spor dalına katılım açısından yönlendirilmesi normal yaşama yeniden katılımını kolaylaştırarak yaşam kalitesi ve psikososyal uyum düzeyini geliştireceği için önem taşımaktadır.

SB110

ENGELLİLER VE GİRİŞİMCİLİK

¹Hatice APLTEKİN, ²Hatice ALPTEKİN, ¹Murat ELİÖZ, ³Ahmet Zeki DEMİR, ⁴Mehmet ÇEBİ

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabiklimdalı, Samsun

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivil Havacılık Ulaştırma İşletmeciliği, Samsun

⁴Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Samsun

Her bireyin farklı fikir ve bakış açısına sahip olduğunu düşündüğümüzde bazı uzuvlarında eksiklikler olduğu için yoksul ve ekonominin dışında atma lüksümüz olmadığı düşünülmektedir. Bu çalışma toplumun yaklaşık olarak % 12-13 oluşturan engellilerin girişimcilik potansiyellerinin incelenmesi amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma spor yapan 20 bedensel, 20 işitme, 20 görme engelli ve spor yapmayan 20 bedensel, 20 işitme, 20 görme engelli olmak üzere 240 kişiden oluşmaktadır.

Deneklerin girişimcilik karakterlerini belirlemek için 17 sorudan oluşan Kauffman FastTrac Girişimcilik Karakter Anketi uygulanmıştır. Çalışmamıza katılan 240 engelli insanın % 58 girişimci, % 35 girişimci olabilir ve % 7 girişimci değil olarak belirlenmiştir. Bedensel engellilerin % 52 girişimci, % 39 girişimci olabilir ve % 9 girişimci değil, görme engellilerin % 69 girişimci, % 28 girişimci olabilir ve % 3 girişimci değil ve işitme engellilerin % 54 girişimci, % 38 girişimci olabilir ve % 9 girişimci değil girişimci olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak yoksulluk karşıtı olarak engelli inanların girişimcilik potansiyelinin kullanılmasının önemli olduğunu düşünmekteyiz. Engelli insanlara eğitimlerinin başından itibaren danışmanlık, girişimcilik eğitimin verilmesi ve daha sonraki aşamada girişimcilik eğilimlerinin ekonomik teşviklerle desteklenmesi gerektiğini düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: engelli, girişimci, girişimcilik

SB111

SPOR YAPMA ALIŞKANLIĞININ ENGELLİ GİRİŞİMCİLİĞİNE ETKİSİ

¹Hatice APLTEKİN, ¹Murat ELİÖZ, ²Ahmet Zeki DEMİR, ³Mehmet ÇEBİ

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Samsun

²Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sivil Havacılık Ulaştırma İşletmeciliği, Samsun

³Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Fakültesi, Rekreasyon Bölümü, Samsun

Sporun insanlar üzerindeki olumlu etkileri bilinen bir gerçektir. Bu çalışma spor yapma alışkanlığını engelli insanların girişimcilik düzeylerine etkisinin incelemek amacıyla yapılmıştır. Bu çalışma spor yapan 20 bedensel, 20 işitme, 20 görme engelli ve spor yapmayan 20 bedensel, 20 işitme, 20 görme engelli olmak üzere 240 kişiden oluşmaktadır.

Deneklerin girişimcilik karakterlerini belirlemek için 17 sorudan oluşan Kauffman FastTrac Girişimcilik Karakter Anketi uygulanmıştır. Çalışmamız bulgularına göre spor yapan engelli insanların % 57 girişimci, % 38 girişimci olabilir ve % 5 girişimci değil olarak belirlenmiştir. Bedensel engellilerin % 50, % 40 girişimci olabilir ve % 10 girişimci değil, görme engellilerin % 60, % 35 girişimci olabilir ve % 5 girişimci değil ve işitme engellilerin % 60 % 40 girişimci olabilir olarak bulunmuştur. Spor yapmayan engelli insanların % 57 girişimci, % 25 girişimci olabilir ve % 18 girişimci değil olarak belirlenmiştir. Bedensel engellilerin % 35, % 45 girişimci olabilir ve % 20 girişimci değil, görme engellilerin % 95, % 5 girişimci olabilir ve işitme engellilerin % 40, % 25 girişimci olabilir ve % 35 girişimci değil olarak bulunmuştur.

Sonuç olarak, Görme engelliler dışında spor yapma alışkanlığının girişimciliği olumlu olarak etkilediği görülmektedir. Görme engelinin spor yapmayı sınırlamasından dolayı etkisini az olduğunu düşünmekteyiz. Bununla beraber spor yapma alışkanlığının engelli insanların sosyalleşmesi ve öz güvenlerini yükselterek daha girişimci olmalarını sağladığı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: engelli, spor, girişimcilik

DUYUSAL BÜTÜNLEME TABANLI MOTOR PROBLEMLER VE OTİZM SPEKTRUM BOZUKLUKLUĞU

¹Ekrem AKBUĞA, ¹Murat ELİÖZ, ¹Mehmet ÇEBİ, ²Erkut TUTKUN

¹Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Samsun

²Uludağ Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Bursa

ÖZET: Yaşam boyu edinilen bilgi ve beceriler, duyu sistemlerinin birlikte verimli çalışması sonucunda elde edilirler. Merkez üssü nörolojik sistem olan, duyu sistemlerindeki bozukluklar insan organizmasının gelişimsel yapı taşlarını olumsuz etkiler ve yaşamdaki rollerini kısıtlar. Bütün duyu sistemleri bir biri ile ilişkili olduğu için bir duyudaki sorun bütün duyuları ve işlevlerini olumsuz etkileyebilir. Duyusal tabanlı motor bozukluk, duyu bütünleme bozukluğunun üç ana kategorisinden birisi olmakla birlikte postural bozukluk ve dispraksi olarak iki alt kategoriye ayrılmıştır. Zayıf kas tonusu ve az duyu hissetme ile karakterize olan postural bozukluk genellikle hareket düzeni, denge ve bilateral koordinasyon problemlerini içermektedir.

Dispraksi ise genellikle motor becerileri planlama ve organize etme sorunları ile tanımlanan motor koordinasyon bozukluğudur. Motor alanla ilgili birincil duyu sistemleri vestibüler sistem, kinestetik duyu (proprioseptif), taktil duyu ve görsel duyudur. Bu sistemlerdeki olumsuz fonksiyonlar, yürüme, koşma, atlama sıçrama, denge sağlama gibi kaba motor becerilerde ve takma, çıkarma, boyama, yazma, kesme gibi ince motor becerilerde problemlere neden olabilmektedir. Duyusal işlev ve entegrasyon sorunlarının yaşandığı bozukluklardan birisi de Otizm Spektrum Bozukluğudur (OSB). OSB çoğunlukla, motor gelişim de dâhil olmak üzere bütün gelişim alanlarını olumsuz etkiler. Otizmlilerde motor problemler otizm tanısında ilişkili sorunlar olarak değerlendirilmektedir. OSB'de motor problemlerin kaynağı çeşitlilik gösterebilir ve bu çocuklar stereotip davranışlar, anlamlı ya da anlamsız jest sorunları, motor öğrenme, dispraksinin yanı sıra kaba ve ince motor becerilerde dâhil, geniş bir aralıkta koordinasyon sorunları yaşamaktadırlar.

Oyun temelli egzersiz terapisi ve duyu bütünleme terapisi ile otizmlilerde çocukların beceri gelişimleri sağlanabilir olduğu için otizmlilerde çocukların terapisinde çalışanların her iki terapiyi kullanmaları oldukça önemlidir.

Anahtar Kelimeler: motor gelişim, otizm, duyu bütünleme, beceri

SB124

ACTIVITY AND NURSING WITH DISABLED PEOPLE

¹Dilek YILMAZ, ²Yurdanur DİKMEN, ³Dilek KARAMAN

¹Uludag University Faculty Of Health Sciences, Department Of Nursing, Bursa

²Sakarya University Faculty Of Health Sciences, Department Of Nursing, Sakarya

³Bulent Ecevit University Ahmet Erdogan Health Services Vocational School, Zonguldak

Disablement is a life experience which people of any race, class or gender can be faced with, and it is a social phenomenon which leaves its marks on any society. The World Health Organization (WHO) defines disablement as the condition of a person being unable to conform to the necessities of normal life as the result of the lack or disorder of an organ, causing a loss of function or image to a significant extent and permanently, from bodily, mental and spiritual characteristics. Disablement is an unavoidable experience and part of being human which almost everyone will be affected by, temporarily or permanently, or with advancing age. Health is the condition of bodily, social and mental wellbeing of an individual. In other words, it means giving positive responses to the internal and external environment.

Today, the most important function of a nurse is to improve an individual's health and to protect from illnesses. Care of individuals who are socially or emotionally dependent on others because of disability, providing training so that they can continue to care for themselves, and supporting family members in this process is a basic area of interest for nurses. Continuity is very important in the care of disabled individuals and in their activities. It is necessary to keep up with treatment and rehabilitation of the disabled once begun, and this must be re-evaluated in the light of new developments. Rehabilitation is basically a process intended for teaching and learning for disabled individuals, and includes the steps of identification, planning, putting into practice and evaluating. A rehabilitation nurse will generally provide help to maintain the level of function of a disabled individual, to carry out activities, to prevent complications which may arise with regard to health problems, and as far as possible to continue a comfortable and independent life of high quality. Because of the losses which they have suffered, individuals may withdraw both from working life and from social life. The rehabilitation nurse must take into account topics such as overcoming loss of function or creating changes in behaviors which are beyond regaining, and showing understanding. In addition to this, the nurse will plan training in care and activity planning for the disabled individual in cooperation with the family.

The disabled individual and their family need information on what they can do to improve the individual's level of disability, level of inadequacy and restrictions, and to be able to allow the individual to lead his or her life independently. The nurse must meet the individual's and the family's need for information on this topic. As can be understood from the above information, the nursing profession plays a very important role in allowing disabled individuals to maintain their levels of function and to perform their activities. In Turkey, the law supports nurses in these roles. Therefore, the rehabilitation and maintenance of activities of disabled individuals must be performed with understanding by a multidisciplinary team, which must certainly include nurses.

LİSEDE ÖĞRENİM GÖREN KAYNAŞTIRMA ÖĞRENCİLERİNİN BEDEN EĞİTİMİ DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ

Seda SABAH, M.Yalçın TAŞMEKTEPLİGİL, Gül ÇAVUŞOĞLU, Musa ÇON, Osman İMAMOĞLU

*Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi Spor Yöneticiliği Anabilim Dalı,
Samsun*

GİRİŞ: Günümüzde özel eğitime ihtiyaç duyan bireylerin sayısının giderek arttığı bilinmektedir. Ülkemizde özel eğitim desteği alan çocukların eğitimleriyle ilgili en büyük gelişme normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte kaynaştırma çalışmalarının başlatılmasıdır. Kaynaştırma öğrencileri öğretmenin tutum ve davranışları, normal olarak gelişim gösteren akranlarının yaklaşımı ve kabul görme gibi sorunlar yaşamaktadır. Çalışmamızda; kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik görüşleriyle ilgili bilgiler alınmış, bu bilgiler ışığında tespit ve öneriler yapılmıştır.

AMAÇ: Bu çalışma; kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi dersine yönelik görüş ve gereksinimlerini belirlemek amacıyla taşımaktadır. METOTÇalışma nitel verilere dayalı bir durum çalışmasıdır. Çalışma, Şubat 2017'de Samsun İlkadım ilçesinde bir lisede farklı sınıflarda öğrenim gören toplam 12 erkek kaynaştırma öğrencisi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede öğrencilerle Yarı yapılandırılmış sorularla (6 soru) derinlemesine görüşmeler yürütülmüş, katılımcıların verdiği cevaplar ses kaydına alınmış ve hiç bir değişiklik yapılmadan olduğu gibi word dosyasına aktarılmıştır. Daha sonra tüm veriler, analiz edilerek sonuçlar değerlendirilmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Bu bölümde çalışmanın bulguları literatürle ilişkilendirilerek tartışılmıştır. Araştırmada, öğretmenlerin beden eğitimi dersine öğrencileri nasıl kattığı ve öğretmenin kaynaştırma öğrencilerine yaklaşımı incelendiğinde bu çalışmada öğretmenler kaynaştırma öğrencilerini normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte derse katmakta ve etkinliklerle ilgili herhangi bir özel uygulama ve tedbir de almamaktadır. Ayrıca öğretmenlerin herkese eşit davrandığı ve genelde öğrencilerin zorlandığı durumlarda onlara kızmadıkları ifade edilmiştir. Ancak; Orhan (2010) çalışmasında öğretmenlerin zihinsel yetersizliği ve öğrenme güçlüğü olan öğrencilere, işitme ve fiziksel engelli öğrencilere kıyasla daha olumsuz tutum sergilediklerini bildirmektedir. Polat (2016) ise, öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerinin fiziksel özelliklerini göz önüne almadan dersi işlediklerini belirtmektedirler. Bu durum öğrencilerin dersten yeteri kadar yararlanmalarını engelleyen bir görünüm olarak değerlendirilmektedir. Araştırmada ele alınan diğer iki soruda öğrencilerden ders mekanı ve araç-gereç yeterlilikleri ile beden eğitimi dersi sınav değerlendirme biçimleri hakkındaki görüşleri istenmiştir. Çalışmada öğrencilerin çoğu araç gereçlerin yeterli olduğunu ve derste genellikle sınav yapılmadığını, bir şekilde yapılan değerlendirmelerde ise öğretmenlerin eşitlik ilkesine uyduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Bu konuda Denizli (2015), öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerini farklılıklarına göre ayrı değerlendirdiklerini bildirirken, Polat (2016) çalışmasında, kaynaştırma öğrencilerinin materyalleri yetersiz bulunduğunu ve öğretmenlerin sınavlarda kaynaştırma öğrencilerini akranlarıyla bir değerlendirdiğini belirtmektedir. Çalışmada Kaynaştırma öğrencilerinin beden eğitimi derslerinde arkadaş ilişkileri ve dersten genel olarak beklentileri de sorgulanmıştır. Çalışma bulguları kaynaştırma öğrencilerinin genellikle arkadaş ilişkilerinin iyi olduğu sonucunu ortaya koymaktadır. Bunun dışında öğrencilerin çoğunluğunun öğretmen, arkadaş, sınav sistemi, araç-gereçlerle ilgili herhangi bir beklentisinin olmadığı anlaşılmaktadır. Bu sonuç katılımcıların derse olan ilgisizliğinin açık bir delilidir.

Oysa öğrencilerin ortama uyum sağlayabilmeleri ve sağlıklı akran ilişkileri kurabilmeleri kaynaştırma sisteminin başarısı bakımından önemlidir (Güleryüz, 2009). Kaya (2007) kaynaştırma öğrencilerinin akranlarıyla iyi anlaşabildiklerini oyunlara ayak uydurabildiklerini ifade ederken, Polat (2016), öğrencilerin araç gereçleri yetersiz gördüğünü, spor salonuna ihtiyaç duyduklarını ve öğretmenlerin daha kolay sınav yapmaları yönünde beklentilerinin olduğunu belirtmektedir. Öğrencilerin beklentilerinin olmaması onların derse olan ilgisizliğini ortaya koymaktadır. Son olarak kaynaştırma sisteminde görüldüğü kadarıyla farklı uygulamalar bulunmaktadır. Bunların disiplin altına alınarak öğretmenlerin birörnek uygulama geliştirmeleri gerekmektedir.

SB158

ENGELLİ BİREYLERDE SPORA KATILIM MOTİVASYON ÖLÇEĞİ (ESKMÖ): GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

¹Gönül Tekkursun DEMİR, ¹Ekrem Levent İLHAN, ¹Oğuz Kaan ESENTÜRK, ²Adnan KAN

¹Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Ankara

²Gazi Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Bölümü, Ankara

GİRİŞ: Günümüzde engelli bireyler, normal gelişim gösteren bireylerin yaptığı spor branşlarının birçoğunu başarıyla yapmaktadır. Doğuştan veya sonradan meydana gelen hastalıklar veya kazalara bağlı olarak gelişen fiziksel, duyuşsal, ruhsal, zihinsel, işitsel veya görsel bozuklukları bulunan veya bunların bir kısmının birlikte olduğu çoklu engelli olan kişilerin, günümüzde spor aktivitelerine katılmalarının sağlanması ülkemizde de özellikle üzerinde durulan bir konudur (İnal, Akdur, Donuk, Güngördü, Kaya, Kesler, Kırandı, 2007). Bu bağlamda, engelli bireylerin günlük yaşam içerisinde zaman ayırıp, onların spora katılımını etkileyen pek çok faktör bulunmaktadır. Bu faktörlerden birisi de motivasyondur. Motivasyon, bireyin spora katılımının temel taşlarından biridir. Deci ve Ryan, (2000) motive olmanın, bir şey yapmak amacıyla harekete geçme anlamına geldiğini belirtmektedirler.

AMAÇ: Motivasyon kavramına, spora yönelme mantığı ile yaklaşıldığında özellikle engelli bireyler arasında sporu yaygınlaştırmak ve bu yaygınlaştırma hareketinde kullanılabilecek dinamikleri belirleyebilmek için motivasyon kaynaklarının tüm boyutlarıyla ölçülebilmesine ilişkin bir veri toplama aracının geliştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırmanın amacı, farklı derecelerde yetersizlikten etkilenmiş olan bedensel, işitme ve görme engelli bireylerin, spora katılım motivasyon kaynaklarını geçerli ve güvenilir şekilde ölçebilen bir veri toplama aracı geliştirmektir.

YÖNTEM: Çeşitli branşlardan bedensel, işitme ve görme engelli olan toplam 303 kişinin katıldığı bu çalışma karma (mixed) modelde desenlenmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliğini sağlamak için, ölçme aracına açıcı (AFA) ve doğrulayıcı faktör analizi (DFA); verilerin temel bileşenler analizine uygunluğunu tespit etmek amacıyla, Kaiser-Meyer Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett Sphericity testi; güvenilirliğe kanıt sağlamak amacıyla test tekrar test ve Cron güvenirlikleri; madde analizlerine kanıt sağlamak amacıyla madde test korelasyon analizi uygulanmıştır.

SONUÇ: AFA sonucunda ölçme aracının içsel, dışsal ve motivasyonsuzluk olmak üzere 3 boyut ve 22 maddeden oluştuğu tespit edilmiştir. AFA için Kaiser-Mayer-Olkin (KMO) katsayısı ve Bartlett testi yapılmış, KMO katsayı değeri 0,92 ve Bartlett testi değeri 4655,655 ($p < 0.001$) olarak bulunmuştur. Bu sonuçlar ile verilerin faktör analizine uygunluğu ortaya konmuştur. AFA sonucunda toplam varyansın %65,86'sını açıklayan 22 madde elde edilmiştir. ESKMÖ'nün doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarında; ESKMÖ'ye ilişkin uyum indeksi değerleri, $\chi^2/sd=2,94$, RMSEA=0,08, PGFI=0,85, PNFI=0,85, GFI=0,85, AGFI=0,87, IFI=0,97, NFI=0,95 ve CFI=0,97 olarak bulunmuştur. Kabul edilebilir varyans aralığı ile iyi varyans aralığına göre, ESKMÖ'nün doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen 3 alt boyutun yeterli uyum endekslerine sahip olduğu görülmektedir. Ölçeğin alt boyutlarındaki maddelerin ölçülmek istenen özelliği ölçüp ölçmediğini tespit etmek amacıyla maddelerin test korelasyonları ve % 27 alt-üst grupları karşılaştırılmıştır. Bu analizler sonucunda, ölçeğin maddelerinin ayırt ediciliğinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Madde toplam test korelasyon değerlerinin ise 0.60 ile 0.89 arasında değiştiği görülmektedir. Bu durum her bir maddenin, ölçeğin bütünüyle uyumlu olduğunu göstermektedir. Ölçeğin güvenirliğini test etmek için Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı hesaplanmış ve ölçeğin genelinde iç tutarlılık katsayısı 0,98, içsel motivasyon alt boyutunda 0,94; dışsal motivasyon alt boyutunda 0,84; motivasyonsuzluk boyutunda ise, 0,88 olarak bulunmuştur. Alpar (2000) Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısının 0,60 ile 0,80 arasında olan ölçeklerin güvenilir olarak adlandırılabilirliğini belirtmiştir. Bu bağlamda, mevcut ölçeğin güvenirlik analizine dayanarak, ölçeğin genelinin ve alt boyutlarının yüksek düzeyde güvenilir olduğu ispatlanmıştır.

Sonuç olarak, ESKMÖ'nün bedensel, işitme ve görme engelli bireylerin spora katılım motivasyon kaynaklarını belirlemeye yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı söylenebilir.

SB191

OTİZM SPOR KULÜPLERİNDE ÇALIŞAN BİREYLERİN İŞ DOYUM DÜZEYLERİ İLE YAŞAM DOYUMU DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

¹Yusuf ALICI, ²Durdu Mehmet SAVRUN, ²Hüseyin KÖSE

¹Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Spor Yönetimi ve Rekreasyon Anabilim Dalı, Eskişehir

²Anadolu Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Eskişehir

GİRİŞ ve AMAÇ: Otizm, son zamanlarda sık rastlanılan ve sayısı gittikçe artan bir nörolojik bozukluktur. Hastalıkları Kontrol Etme ve Önleme Merkezi (Centers for Disease Control Prevention)'nin verilerine göre 2006 yılında her 150 çocuktan 1'inde otizm görülürken, 2012 yılında her 88 çocuktan 1'inde, 2014 yılında son verilen bilgiye göre ise her 68 çocuktan 1'inde otizm görülmüştür (www.tohumotizmvakfi.org.tr). Son yıllarda ülkemizde otizmlili bireye sahip ailelerin, sporun çocuklarında sağladığı faydanın bilincine vardıkları, çocuklarının günlük yaşantısında sporun var olması gerekliliği konusunda taleplerinin olduğu görülmektedir (Sarol, 2013, s. 1). Bu sonuç otizmlili bireylerin sayısındaki artışın doğal bir neticesidir. Bu çalışmanın amacı, otizmlili bireylere spor eğitimi veren spor eğitmenlerinin iş ile yaşam doyumu düzeylerini ölçmek ve bu ikisi arasındaki ilişkinin incelenmesidir.

GEREÇ ve YÖNTEM: İş doyumu düzeyini ölçebilmek için, Weiss ve ark. (1967) tarafından geliştirilen, Baycan (1985) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "İş Tatmin Ölçeği" kullanılmıştır. Katılımcıların yaşam düzeylerini ölçebilmek için ise; Diener ve ark. (1985) tarafından geliştirilen, Yetim (1993) tarafından Türkçe'ye uyarlaması yapılan "Yaşam Doyumu Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırma kapsamında oluşturulan anket formu, 6 kulübe yazılı olarak gönderilmiş, 8 kulübe ise online olarak gönderilmiştir. Toplamda 113 anket formu doldurulmuştur. Verilerin analizinde SPSS v23 paket programı kullanılmıştır. Katılımcıların verdikleri yanıtların istatistiksel olarak anlamlı farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla T-testi ve Anova testlerinden yararlanılmıştır. "İş Doyumu ve Yaşam Doyumu" arasındaki ilişkiyi incelemek için korelasyon analizi yapılmıştır.

TARTIŞMA ve SONUÇ: Yapılan analizler sonucunda, kadın çalışanların erkek çalışanlara göre yaşam doyumu düzeylerinin daha yüksek olduğu, haftalık serbest aktivitelere katılım sıklığı haftada 3-4 gün olan grupların, haftada hiç aktiviteye katılmayan gruplara göre yaşam doyumu düzeylerinin daha yüksek olduğu ve yaşam doyumu ile iş doyumu arasında pozitif yönde bir ilişkinin olduğu ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, iş doyumu, yaşam doyumu

AEROBİK VE İNTERVAL ANTRENMAN PROGRAMLARININ İŞİTME ENGELLİ ERKEK BASKETBOLCULARDA, ANAEROBİK GÜÇ, SÜRAT VE SIÇRAMA PERFORMANSINA ETKİLERİ

¹İbrahim KURT, ²Mehmet AKBULUT, ³Mustafa Kemal KURT

¹MEB. Hareket ve Antrenman Bilim Uzmanı, Antrenör, Samsun

²Samsun Engelliler Federasyonu, Engellilerde Spor ve Proje Uzmanı, Samsun

³Kros-Fit Kondisyoner, Rugby Milli Sporcu, Antrenör, Beşiktaş, İstanbul

GİRİŞ: Basketbol oyunu, yoğun akışı ve devam süresi bakımından aerobik ve anaerobik performans gelişiminin zorunlu olduğu bir spordur. Çok sayıda spor türünde anaerobik performans antrenmanın önemli bir bileşenidir. Ancak, sporcunun başarılı bir verimi uzun süre devam ettirebilmesi için, aerobik ve anaerobik çalışmaların birlikte antrene edilmesi gerekmektedir. Araştırmalar işitme engellilerin, engelli bireyler arasında spora katılımı en yüksek olan grup olduğunu göstermiştir. Basketbol, işitme engellilerin severek katıldığı ve katılımın yüksek olduğu sportif oyun dalıdır.

AMAÇ: Aerobik ve interval antrenman programlarının, 15-19 yaş işitme engelli erkek basketbolcularda anaerobik güç, sürat ve sıçrama performansına etkisini incelemektir.

GEREÇ ve YÖNTEM: Araştırma ve makale yazımı, Kasım-Aralık 2016 ve Ocak-Şubat 2017'de Samsun'da yapılmıştır. Çalışmaya, Samsun Özel Eğitim Meslek Lisesi öğrencisi olup, okul ve işitme engelli spor kulüplerinde faaliyet gösteren 15-19 yaş 32 işitme engelli erkek basketbolcu gönüllü katılmıştır. Katılımcılar çalışmanın başında, deney (n:16) ve kontrol (n:16) gruplarına ayrılmıştır. Denekler, okul ve kulüplerinde düzenli olarak antrenmanlara devam ederken, deney grubuna ayrıca sekiz hafta süre ile içeriği önceden belirlenmiş aerobik ve interval antrenman programları uygulanmıştır. Sekiz haftalık çalışma protokolü öncesinde ve sonrasında iki ölçüm alınmıştır. Deneklerin yaş, boy, ağırlık, antrenman yaşı, istirahat kalp atım sayısı, dikey sıçrama, 20 metre sürat parametreleri, bu hususta bilimsel geçerliliği kabul edilmiş alan testleri ile, vücut kitle indeksi ve anaerobik gücün belirlenmesi, yaygın olarak kullanılan formüller yardımıyla yapılmıştır. İstatistiksel analizde, anlamlılık düzeyi $\alpha=0.05$ alınmıştır. Grup içi değerlendirmede, bağımlı "t" testi, gruplar arası değerlendirmede bağımsız "t" testi kullanılmıştır.

BULGULAR: Deneklerin bazı fiziksel ölçüm parametrelerinin ortalama ve standart sapma değerleri; yaş: A grubu (17.06 ± 1.29) yıl, B grubu (17.19 ± 1.8) yıldır. Boy: A grubu (174.63 ± 9.89) cm. B grubu (173.94 ± 7.12) cm'dir. Vücut ağırlığı: A grubu (63.21 ± 11.22) kg., B grubu (64.58 ± 11.64) kg'dır. Antrenman yaşı: A grubu (2.69 ± 1.63) yıl, B grubu (2.75 ± 1.61) yıldır. İki grubun karşılaştırılmasında, deneklerin yaş, boy, vücut ağırlığı ve antrenman yaşları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$). Deney grubunun, sekiz haftalık çalışma protokolü sonucunda vücut ağırlığında azalma ($p<0,01$), istirahat kalp atım sayısında azalma ($p<0,01$), dikey sıçrama yüksekliğinde artma (iyileşme) ($p<0,01$), 20 metre süratte gelişme (iyileşme) ($p<0,01$), vücut kitle indeksinde azalma ($p<0,01$) ve anaerobik güç değişkenlerinde artış (iyileşme) ($p<0,05$) bulunmuştur. Kontrol grubunun, vücut ağırlığında aritmetiksel olarak bir miktar artış olmuş, ancak anlamlı bulunmamıştır ($p>0,05$). Vücut kitle indeksinde anlamlı artış bulunmuştur ($p<0,05$). Bu artışın deneklerin vücut ağırlıklarındaki artıştan kaynaklandığı, diğer parametreler, istirahat kalp atım sayısı, dikey sıçrama, 20 metre sürat ve anaerobik güç değişkenlerinde anlamlı fark bulunmamıştır ($p>0,05$).

TARTIŞMA ve SONUÇ: Çalışma, literatür ile benzerlik gösterir. Ancak, mevcut çalışmalar sağlıklılar üzerinde yapılmıştır. Çalışmamızda, 15-19 Yaş grubu işitme engelli erkek basketbolculara, okul ve kulüp antrenmanları dışında uygulanan aerobik ve interval antrenman programlarının, deneklerin vücut ağırlığı, istirahat kalp atım sayısı, dikey sıçrama, sürat, vücut kitle indeksi ve anaerobik güç değişkenlerinde anlamlı etkisinin olduğu tespit edilmiştir.

Sonuç olarak, sekiz hafta süre ile, doğru ve yöntemli olarak uygulanan aerobik ve interval antrenmanların, işitme engelli erkek basketbolcuların performans gelişiminde etkili ve yararlı bir antrenman yöntemi olarak kullanılabileceği söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: İşitme engelli, basketbol, aerobik, interval antrenman, sürat

OTİZMLİ ÇOCUKLARIN FİZİKSEL AKTİVİTEYE KATILMA DURUMLARINA GÖRE SOSYAL BECERİ DÜZEYLERİ

²Rahime KÖROĞLU, ²Özgür Mülazımoğlu BALLI, ¹Atalay DERER

¹Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Sporda Psikososyal Alanlar Anabilim Dalı, Denizli

²Pamukkale Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi, Rekreasyon Programı, Denizli

Araştırmanın amacı otizmlili çocukların fiziksel aktiviteye katılma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesidir. Araştırmanın örneklem grubunu fiziksel aktiviteye katılan 26 ve katılmayan 26 olmak üzere toplam 52 otizmlili çocuk oluşturmaktadır. Çalışmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından hazırlanan kişisel bilgi formu ve sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi amacıyla Gresham ve Elliott (1990) tarafından geliştirilen, Şahin (2006) tarafından Türkçe'ye uyarlanan ve Tekinarslan ve ark. (2013) tarafından engelli bireyler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan "Sosyal Beceri Derecelendirme Sistemi'nin (SBDS) 6-12 yaş grubu Ebeveyn Formu (EF) kullanılmıştır. SBÖ-EF işbirliği, atılganlık, kendini Kontrol ve sorumluluk alt boyutlarından oluşan 38 maddelik likert tipi ölçektir. Kullanılan envanterler araştırmacılar tarafından örneklem grubundaki çocukların ebeveynlerinden bir tanesine uygulanmıştır.

Elde edilen veriler istatistiki olarak değerlendirilmiş, araştırmanın hipotezi doğrultusunda fiziksel aktiviteye katılan ve katılmayan otizmlili çocukların sosyal beceri düzeyleri arasındaki farkı belirlemek amacıyla bağımsız gruplarda t testi analiz tekniği kullanılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre işbirliği ($t=3.72, p<0.05$), atılganlık($t=3.34, p<0.05$), kendini kontrol($t=3.09, p<0.05$) ve sorumluluk($t=3.98, p<0.05$) alt boyutlarında fiziksel aktivite yapanlar lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Fiziksel aktivite yapan katılımcıların fiziksel aktivite yapmayan katılımcılara göre sırasıyla işbirliği (=7.30, =3.23), atılganlık (=6.03, =4.00), kendini kontrol (=4.92, =2.84) ve sorumluluk (=10.88, =4.61) alt boyutlarında daha yüksek puanlara sahip oldukları tespit edilmiştir.

Sonuç olarak fiziksel aktivitenin otizmlili çocukların sosyal beceri düzeyleri üzerindeki olumlu etkisi ebeveynler ve eğitimciler tarafından dikkate alınarak otizmlili çocukların erken yaşlardan itibaren düzenli olarak fiziksel aktivite programlarına katılmaları sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Otizm, fiziksel aktivite, sosyal beceri

SB382

EFFECTS OF ELECTRONIC LEISURE IN THE PREVENTION AND TREATMENT OF PLANTAR LOADING OF PEOPLE WITH PERMANENT MILD HEARING IMPAIRMENT**²Müge Akyıldız MUNUSTURLAR, ³Ela Arıcan GÜLTEKİN, ¹Deniz ŞİMSEK, ¹Günay YILDIZER**¹Anadolu University, Faculty Of Sports Science, Department Of Physical Education And Sports, Eskisehir²Anadolu University, Faculty Of Sport Sciences, Recreation Department, Eskisehir³Anadolu University, Faculty Of Sport Sciences, Eskisehir

INTRODUCTION: The use of electronic leisure activities as a tool for rehabilitation and therapy has become common since 2011. Aim The main purpose of this study is to examine the effects of playing Nintendo Wii games as an e-leisure activity on static and dynamic plantar pressure parameters for the individuals who have hearing disabilities [pure tone average (moderate=PTA:41-55 dB)].

METHOD: Purposive sampling method was adapted. A total of 5 participants (165.20 ± 5.01 cm, 20.66 ± 0.89 years, 54.80 ± 5.35 kg, 20.11 ± 0.02 kg/m²) were recruited. Participants voluntarily agreed to be in the Nintendo Wii exercise program which consisted of 40-min sessions, 2X/week for 6 weeks. Foot plantar pressure assessment during standing and walking were implemented using the EMED-XL (Novel GmbH, Munich, Germany) plantar pressure analysis system. Plantar pressure (PP) assessment during static standing and walking were undertaken using the EMED-XL (Novel GmbH, Munich, Germany) PP analysis system. The foot was automatically divided into 19 areas: total foot, hind foot (medial-lateral), midfoot (medial-lateral), forefoot (central-medial-lateral), big toe, second toe, 3rd, 4th, 5th , toes, and metatarsals (MH1: 1st metatarsal head, MH2: 2nd metatarsal head, MH3: 3rd metatarsal head, MH4: 4th metatarsal head, MH5: 5th metatarsal head). The following parameters were calculated for the entire foot: Peak pressure [PP in (kPa)], Mean Pressure [MP in (kPa)], Peak Mean Pressure [PMP in (kPa)], Pressure Time Integral [PTI (kPa.s/cm)], Instant of Peak Pressure [% Rop], Maximum Force [F in (N)], Maximum Force Normalize to BW [MFNBW (%)], Instant of Maximum Force [IMF (% Rop)], Force Time Integral [FTI (N.s/cm²)], Contact Area [CA in (cm²)] and Contact Time [CT in (ms)]. To measure if there are any significant improvements in static and dynamic foot pressure, before and after Nintendo Wii exercise program pre and post-tests were conducted. According to paired sample t-test results there were no significant differences of age, height, weight, BMI before and after Nintendo Wii exercise program.

RESULTS: Participants who have hearing disabilities exhibited a reduction in; (1) CA, MF, MF (% BW), PP, MP, PMP in the hind foot, MF, PP, MP, PMP, MF (% BW) in the medial and lateral hind foot (2) MF, PP, CA, MP and PMP in the midfoot, MF, PP, MF (% BW) in the lateral midfoot (3) MF (% BW), FTI, in the forefoot (MH1, MH2, MH3, MH5), CA, MF in the big toe while bilateral standing compared before and after Nintendo Wii exercise (p<0.05). In dynamic condition, participants who have hearing disabilities exhibited a reduction in; (1) MF, CA, MF (% BW) in the midfoot, (2) PP and CT in the forefoot and lateral forefoot while walking compared before and after Nintendo Wii exercise (p<0.05). Results indicated that especially static plantar pressure significantly improved after 6-week intervention. Conclusion In conclusion, it can be suggested that Nintendo Wii exercise program as an e-leisure activity can provide benefits for the people with hearing disability in terms of postural control, balance and foot function in gait.

Keywords: Electronic leisure, hearing disabilities, nintendo wii, plantar pressure

SB386

**THE SPORTS PARTICIPATION OPPORTUNITIES FOR DISABLED INDIVIDUALS IN
MERSIN**

***¹Erkan GÜLGÖSTEREN, ¹Nevzat DEMİRCİ, ¹M.Akif ZİYAGİL, ²Pervin Toptaş DEMİRCİ,
¹Nuray CANPOLAT***

¹Mersin University, Dept. Of Physical Education And Sport Sciences, Mersin

²Mersin University Department Of Tourism Animation, Mersin

INTRODUCTION: Nowadays, disabled athletes see more acceptance than ever and are often involved in sporting events. Therefore; It should be that disabled people by means of sports through are able to benefit from sports facilities to gain, protect, develop and make sports physical and mental health.

OBJECTIVE: In this research, it was aimed to determine at what level the disabled individuals living in Mersin benefit from sports opportunities.

METHOD: As a data collection tool, 7-item structured interview form was prepared to determine at what level the disabled individuals living in Mersin benefit from sports opportunities. Field survey was carried out to create the content of the research and to prepare the interview questions in a comprehensive way. It was aimed to determine at what level the disabled individuals benefit from sports opportunities by the prepared questions. Interviews were conducted face to face with the officials of Provincial Directorate of Youth Services and Sports, Mersin Metropolitan Municipality Disability Department, Toroslar Municipality, Yenişehir Municipality, Akdeniz Municipality and National Education Directorate. The collected data were discussed in the light of scientific data.

RESULTS: In accordance with the findings, while the total number of disabled people in Mersin province was 39376, the total number of disabled people who participated in sports events in 2014-2015 was 66 and the number of spectators was 2880, and the number of disabled athletes who participated in sport events in 2016 was determined as 1019. It was observed that the ratio of the number of disabled people doing sports was very low in Mersin province where there are about forty thousand disabled people.

CONSEQUENTLY: It was found that the disabled people did not use the existing sports opportunities sufficiently although Mersin province is placed near the top in terms of sports facilities to be used by disabled people. When the difference between the number of disabled athletes and the number of disabled people, disabled people's levels of utilizing sports opportunities and the small number of spectators are taken into account, it is proposed to increase disabled people's awareness and levels of utilizing sports opportunities in the society.

Keywords: Disabled, sporting opportunities, awareness

SB389

ERKEN TANI VE REHABİLİTASYON EĞİTİMİNİN ENGELLİ ÇOCUKLARDA YAŞAM KALİTESİ ÜZERİNE ETKİSİ

¹Erkan GÜLGÖSTEREN, ¹Nevzat DEMİRCİ, ¹M.Akif ZİYAGİL, ²Pervin Toptaş DEMİRCİ, ¹Ali DEMİRCİ, ¹Hüda AKTAY

¹Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin

²Mersin Üniversitesi, Turizm Animasyon Bölümü, Mersin

GİRİŞ: Erken tanı kişinin hastalığının klinik belirtilerinin ortaya çıkmadığı veya ona acı ve sıkıntı vermeyen belirtilerin bulunduğu dönemde hastalığın tanımı demektir. Tanının gecikmesi hastalığın ağırlaşmasına hatta tedavi olanağının ortadan kalkmasına sebep olur. Erken tanı engelliliğin, dolayısıyla kişinin fonksiyon kaybının derecesinin artmasını önler veya düzelmesini sağlar. Tanı sürecinin gecikmesi; tanı sonrası yapılacak yardımları, yani engellinin rehabilitasyonunu geciktirmektedir. Bu nedenle bireyin fonksiyonlarındaki kaybın derecesi artmakta ve diğer fonksiyonlarda da yetersizlikler meydana gelmektedir.

AMAÇ: Bu çalışmada erken tanı ve rehabilitasyon eğitiminin engelli çocuklarda yaşam kalitesi üzerine etkisini araştırmak amaçlanmıştır. Yöntem: Literatür taraması YÖK tez sorgu sayfası, Google Akademik ve ERIC arama motoru, kongre kitapçıları ve Üniversitelerin Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergilerinde yayınlanan makaleler “Erken Tanı”, “Rehabilitasyon”, “Engelli Çocuklar” ve “Yaşam Kalitesi” anahtar kelimelerinin kombinasyonu şeklinde taranan verilerden elde edilmiştir.

BULGULAR: Araştırma verilerine göre; sağlıklı bir bebek konuşma için gerekli karmaşık becerileri ağılamaya başladığı andan itibaren öğrenmeye başladığı ve bu sürecin hayat boyu devam ettiği belirlenmiştir. Erken tanıyla rehabilitasyon tedavi ve eğitimine başlayan çocukların sağlıklı bir benlik algısı kazanarak gelişimlerini sürdürebildiği, olumlu ilişkiler kurabilmek için güvenli ve duyarlı bir çevreye ihtiyaç duyduğu gözlenmiştir. Tedavide, eğitimde, sosyal iletişimde, fiziksel gelişimde, ekonomide yaşanacak olumsuz etkilenme ailenin direnme gücünü azalttığı ileri sürülmüştür. Anne babanın hayatlarını tamamen değiştirmiş olan bu durum karşısında ne yapacağını bilmemeleri veya onlara iyi bir desteğin verilmemesi ve bu mücadelede de yalnız bırakılması çocuğun erken tanı ve rehabilitasyonuna başlamadan ailede kalıcı hasarlar oluşturduğu bildirilmektedir. Engelli çocukların ebeveynlerinin fiziksel ve zihinsel sorunlara karşı erken tanı ve rehabilitasyona geç veya hiç başlamamalarından dolayı daha savunmasız olduklarını ve daha düşük yaşam kalitesine sahip oldukları öne sürülmektedir.

SONUÇ: Erken tanı ve rehabilitasyon eğitimi çocuğun kısa zamanda rehabilitasyona başlaması ve bağımsız yaşamı ve yaşam kalitesi için önemlidir. Doğumla birlikte bebekteki farklı durumların gözlenmesi, bir hekime başvurularak erken tanının yapılması, kısa surede rehabilitasyonuna başlanması ailenin ve çocuğun topluma kazandırılması açısından büyük önem arz etmektedir. Bu sürece kısa zamanda giren aileler daha az ekonomik güçlükler ve daha az sağlık sorunları yaşarlar. Engelli çocuğu olan ailelerin yaşam kalitelerinin nasıl ve hangi alanlardan etkilendiği belirlenerek, erken tanı ve rehabilitasyon eğitimi sayesinde yaşadıkları psikolojik ve sosyal sorunlardan dolayı yaşam kalitesini yükseltecek etkili çözümler üretebileceği düşünülmektedir. Erken tanı ve rehabilitasyon eğitimi uzman bir ekip tarafından, engelli çocuğa sahip ailelerin belirlenen sorunları karşısında uygun çözüm önerleri sunarak bireylerin yaşam kalitelerinin artırılması sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Erken tanı, rehabilitasyon, engelli çocuk, yaşam kalitesi, aile

TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL SPORCULARINDA SINIFLANDIRMA PUANININ ÜST EKSTREMİTE PERFORMANSINA ETKİSİ

¹Gamze Çobanoğlu-SEVEN, ¹Nevin Atalay GÜZEL, ¹Barış SEVEN, ²Sinem Suner-KEKLİK,
³Seyfi SAVAŞ, ¹Nihan KAFA

¹Gazi Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Ankara

²Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü, Sivas

³Gazi Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü, Ankara

GİRİŞ ve AMAÇ: Tekerlekli sandalye basketbol sporcularında sınıflandırma puanının üst ekstremitte kuvvetine dayalı anaerobik güç ve atış performansını etkileyebileceği düşünülmektedir. Özellikle yüksek puanlı oyuncuların frontal düzlemdeki gövde stabilizasyonunun daha iyi olduğu bilinmektedir. Bu stabilite ve postural kontrol basketbol oyunu süresince pota altı mücadelelerde kritik farklılıklar yaratır. Bu çalışmanın amacı ise tekerlekli sandalye basketbol oyuncularında sınıflandırma puanının üst ekstremitte performansına etkisini incelemektir.

GEREÇ ve YÖNTEM: Çalışmaya 27 erkek tekerlekli sandalye basketbol oyuncusu (yaş: 32.48 ± 9.99 ; boy: 173.11 ± 18.85 ; vücut ağırlığı: 70.15 ± 13.60) dahil edildi. Çalışmaya katılan sporcuların spor yaşı 11.08 ± 7.32 ; haftalık antrenman saati: 9.98 ± 2.83 idi. 1 puana sahip 4, 1.5 puana sahip 4, 2 puana sahip 5, 2.5 puana sahip 2, 3.5 puana sahip 3 ve 4 puana sahip 9 sporcu bulunmaktaydı. Sporcular gövde kontrolü olan olmayan ayrımını yapmak için sınıflandırma puanına göre A (0.5-1-1.5-2- 2.5) (15 kişi) ve B (3-3.5-4) (12 kişi) olarak iki gruba ayrıldı. Üst ekstremitte performansı sağlık topu fırlatma testi ve fonksiyonel performans atış indeksi ile test edildi. Katılımcılardan 2 kg lık sağlık topunu göğüs pası şeklinde atabildikleri kadar uzağa atmaları istendi. Tekerlekli sandalyenin ön barı ile topun yere ilk temas ettiği nokta arasındaki mesafe ölçülerek santimetre cinsinden kaydedildi. Fonksiyonel performans atış indeksi için katılımcılardan duvardan 4.57 m uzaklığında çizilen çizginin önünde durmaları istendi. Duvara hedef olarak 30.48×30.48 cm² ebatlarında, zeminden 1.22 m yukarıda önceden çizilen kareye dominant kol ile 50.8 cm çapında bir hentbol topu ile atış yapmaları istendi. 30 saniyede hedefe tamamen ya da kısmi olarak isabet ettirilen top sayısı ve toplam yaptığı atış sayısı kaydedildi. Fonksiyonel atış indeksi isabet ettirilen atış sayısının toplam atış sayısına bölünmesi ile hesaplandı. İstatistiksel analiz SPSS 22 kullanılarak yapıldı. İstatistiksel analiz için ilişki de Pearsean-Spermen korelasyon analizi, gruplar arasındaki fark için Mann-Whitney U ve Bağımsız T testi kullanıldı.

SONUÇ: İstatistiksel analiz sonuçlarına göre sınıflandırma puanı ile sağlık topu fırlatma ($r: 0.720$, $p:0.000$) ve fonksiyonel performans atış indeksi testi ($r: 0.725$, $p:0.000$) arasında pozitif yönde çok iyi derecede korelasyon tespit edilmiştir. Sağlık topu fırlatma testi ile fonksiyonel performans atış indeksi arasında da pozitif yönde yüksek korelasyon olduğu görülmüştür ($r: 0.984$, $p:0.000$). Gruplar arasındaki farka bakıldığında sağlık topu fırlatma testinde anlamlı fark bulunmuştur ($p:0.004$). Benzer şekilde fonksiyonel performans atış indeksi testinde de gruplar arasında anlamlı fark olduğu gösterilmiştir ($p:0.033$).

TARTIŞMA: Bu sonuçlar ile tekerlekli sandalye basketbol oyuncularında sınıflandırma puanının üst ekstremitte performansını etkilediği gösterilmiştir. Sınıflandırma puanına göre oluşturulan gruplar arasındaki gövde stabilizasyon farklılıkları performans test sonuçlarını etkileyen ana faktörlerdendir. Sınıflandırma puanı daha yüksek olanların daha iyi üst ekstremitte performansına sahip olduğu görülmüştür.

SB423

YASALARIN ENGELLİLERE SAĞLADIĞI HAKLARDAN YARARLANMA ORANLARI

¹Erkan GÜLGÖSTEREN, ¹Nevzat DEMİRCİ, ¹M.Akif ZİYAGİL, ²Pervin Toptaş DEMİRCİ, ¹Ali DEMİRCİ, ¹Elif POLAT

¹Mersin Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Mersin

²Mersin Üniversitesi, Erdemli Turizm Animasyon Bölümü, Mersin

GİRİŞ: Birleşmiş Milletlere göre dünyada 650 milyon engelli varlığından söz edilirken, dünya engellilik rapor sonuçlarına göre; bir milyardan fazla insan herhangi bir tür engellilik ile yaşamaktadır. Engellileri, aileleri ile bir bütün olarak ele alırsak bu sayı iki milyar kişiye ulaşarak dünya nüfusunun 3'te birini oluşturmaktadır. Engelli nüfusunun bu kadar yüksek olmasından dolayı ülkemizde birçok yasalar engellilerin hayatlarını kolaylaştırmak için düzenlenmiştir. Yasal düzenlemeler toplumsal hayatın işleyişini belirleyen ve bireylere karşı yaptırım gücü olan üst toplumsal kurallar arasında yer almaktadır. Yasal düzenlemelerin toplumsal hayatı şekillendirdiği gibi, toplumsal hayatın gerçekliğinin yansımaları da yasal düzenlemeler içerisinde yer alır.

AMAÇ: Bu çalışmada “Türkiye’deki Mevcut Yasaların Engellilere Sağladığı haklardan yararlanma oranlarının belirlenmesi” amaçlanmıştır.

YÖNTEM: Araştırmada literatür tarama yöntemi kullanılmıştır. Çalışma YOK tez sorgu sayfası, Google Akademik arama motoru, kongre kitapçıkları ve yayınlanan makaleler “engelliler”, “engelli yasaları” ve “Engelli hakları” anahtar kelimelerinin kombinasyonu şeklinde taranmıştır.

BULGULAR: Literatür tarama sonuçlarına göre; engelli bireylerin kendilerine tanınan kanunlardan kaynaklanan haklarını bilmedikleri, toplu taşıma araçlarından yeteri kadar faydalanamadıkları ve belediyelerin bina, cadde, sokak ve yolların engellere uygun düzenlenmediğini bildirmiştir. Ulaşım, kamusal, sosyal ve sağlık alanındaki haklardan engelli bireylerin yeteri kadar yararlanamadıkları gözlemlendi. Engellilerin istihdamı, çalışma koşulları ve eğitim hakları son zamanlarda ivme kazansa da, engelli nüfus oranı ile karşılaştırıldığında son derece yetersiz olduğu söylenebilir.

SONUÇ: Engellilerin yasaların kendilerine sağladığı haklar ve bunlardan yararlanabilme düzeylerinin oldukça düşük olduğu gözlemlendi. Bireysel ve toplumsal anlamda yasalardan kaynaklanan hakları konusunda bilinçlendirme çalışmalarının yapılması engellilerin sorunlarının çözümünde önemli bir katkı sağlayacağı söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Engelliler, yasalar, engelli hakları, yararlanabilirlik

(GELİŞİMSEL) DİSPRAKSİ

Ekrem AKBUĞA, Murat ELİÖZ, Mehmet ÇEBİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yaşar Doğu Spor Bilimleri Fakültesi, Samsun

Bu araştırmada Türkiye’de pek tanınmayan bir konu olan ve motor gelişim alanında çeşitli beceri problemlerine neden olan dispraksi ile ilgili literatür doğrultusunda güncel bilgi sunmak amaçlanmıştır. Dünyanın en gelişmiş ve karmaşık yapısı olan insan beyindeki organik ya da işlevsel bir sorun organizmadaki sistemleri farklı etkilemekte ve çoğunlukla çeşitli problemler oluşturmaktadır. Bu sorunlardan birisi aynı zamanda gelişimsel koordinasyon bozukluğu olarak da bilinen dispraksidir.

Dispraksi ile ilgili tanım sorunlarının olmasının yanı sıra dispraksiyi günlük yaşam aktiviteleri ve akademik başarıyı engelleyen, zihinsel ve fiziksel bozukluklarla açıklanamayan, kas/sinir hasarı kaynaklı olmayan, ince ve kaba motor becerileri planlamada ve organize etmede sorunlara neden olan nörobiyolojik temelli özel bir öğrenme güçlüğüdür şeklinde tanımlanabilir. Bu bozukluğun, motor alanda koordinasyon sorunları ve gelişim geriliği ile kendini göstermesiyle beraber diğer gelişim alanlarında da farklı problemlere yol açtığı görülmektedir.

Dispraksinin neden olduğu bazı motor ve diğer gelişimsel problem alanları şunlardır: ince ve kaba motor beceriler, sosyal beceriler, konuşma ve dil becerileri, yeme-içme becerileri, algısal motor, duyuusal bütünleme, öğrenme becerileri, günlük rutin beceriler. Türkiye’de dispraksi ile ilgili çalışmaların sınırlı sayıda olması bir eksiklik olmakla birlikte bu çalışmaların artırılması dispraksi kaynaklı sorunlara etkili çözümler oluşturabilecektir.

Anahtar Kelimeler: Motor gelişim, koordinasyon, bozukluk, dispraksi, beceri

SB535

TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL SPORCULARINDA ISINMA VE SOĞUMA HAREKETLERİ HAKKINDAKİ BİLGİ DÜZEYLERİNİN SORGULANMASI: MİLLİ TAKIM ÖRNEĞİ

¹Murat Fatih KOÇYİĞİT, ²Senay CEREZCİ, ³Kezban BAYRAMLAR

¹Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

²Başkent Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

³Hasan Kalyoncu Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Yüksekokulu, Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü

GİRİŞ: Takım sporlarında yaralanma sık karşılaşılan bir durumdur. Özellikle yoğun temasın olduğu sporlarda yaralanma insidansı oldukça fazladır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde sağlıklı sporcuların yaralanmaları hakkında yapılan çalışma sayılarının oldukça fazla olması dikkat çekmektedir. Sağlıklı sporcular hakkında yapılan çalışma sayısı her ne kadar fazla olsa da engelli sporcuların sakatlanmalarını inceleyen çalışmalar bir o kadar yetersizdir.

AMAÇ: Bu çalışma, Türkiye'de milli takımlar düzeyindeki profesyonel tekerlekli sandalye basketbol sporcularının antrenman öncesi ve sonrasında ısınma ve soğuma hareketleri hakkındaki bilgi düzeylerini araştırmak ve uygulama düzeylerini araştırmak amacı ile planlandı.

GEREÇ ve YÖNTEM: Çalışmaya toplam 29 sporcu dâhil edildi. Sporculara çalışma hakkında bilgi içeren ve demografik bilgiler ile antrenman öncesi ve sonrasındaki ısınma-soğuma hareketlerinin uygulanması hakkında soruların yer aldığı bir anket verilerek doldurmaları istendi.

SONUÇLAR: Sporcuların %100'i antrenman öncesi ısınma hareketlerini uygularken, % 34'ü (n=10) soğuma hareketlerini hiç uygulamadığını belirtmiştir. Sporcuların yalnızca %65'i (n=19) hem ısınma hem de soğuma hareketlerini gerçekleştirdiğini bildirmiştir.

TARTIŞMA: Isınma ve soğuma hareketlerinin sporcu yaralanmalarına olan etkisini inceleyen çalışma sayısı oldukça fazladır. Sporcuların antrenman öncesi ve sonrası bu hareketleri gerçekleştirmesi, sakatlık riskini oldukça azaltır. Milli Takımlar düzeyindeki sporcuların uygulama düzeyleri incelendiğinde ise her iki hareketi düzenli olarak gerçekleştiren sporcu sayısının yetersiz olduğu göze çarpmaktadır. Çalışma sonucunda, profesyonel engelli sporcuların antrenman bilgilerinin yetersiz olduğu ve antrenman bilgileri hakkında detaylı bilgilendirme yapılması gerektiği düşünülmüştür.